

Revisie ROSA

Architectuurraad 1 juli 2021

Bureau Edustandaard

Inhoud – revisie ROSA

- Aanleiding
- Voorgestelde wijzigingen in metamodel
- Metamodel spiegelen aan het ketenproces *Toetsen, examineren en oefenen* (zoals dat in de huidige ROSA is gepositioneerd)
- Metamodel spiegelen aan ketendienst (voorbeeld: Centraal Examineren VO)
- Aansluiting en meerwaarde relatie met sectorale referentiearchitecturen
- Overall conclusie (voorlopig) en check bij de architectuurraad:
 - Is dit inderdaad een stap vooruit voor de ROSA?
- Voorstel voor vervolg

Inhoud – revisie ROSA

- **Aanleiding**
- Voorgestelde wijzigingen in metamodel
- Metamodel spiegelen aan het ketenproces *Toetsen, examineren en oefenen* (zoals dat in de huidige ROSA is gepositioneerd)
- Metamodel spiegelen aan ketendienst (voorbeeld: Centraal Examineren VO)
- Aansluiting en meerwaarde relatie met sectorale referentiearchitecturen
- Overall conclusie (voorlopig) en check bij de architectuurraad:
 - Is dit inderdaad een stap vooruit voor de ROSA?
- Voorstel voor vervolg

Aanleiding om de ROSA te reviseren

- Op de website van Edustandaard is er behoefte om afspraken beter te ontsluiten voor geïnteresseerden, liefst gebaseerd op het metamodel van de ROSA maar dat stuit nu op een aantal knelpunten.
- Hiermee samenhangend: In de ROSA geen dubbele registratie van afspraken meer opnemen maar kunnen verwijzen naar relevante afspraken op Edustandaard.nl.
- ROSA scans hanteren voor een deel een begrippenkader die niet direct in de ROSA zelf is terug te vinden -> gelijktrekken is gewenst.
- In de AMIGO-aanpak wordt een indeling gehanteerd die losjes is gebaseerd op de ROSA omdat het metamodel van ROSA niet voldoende aansluit op de praktijk van het maken van een afspraak voor een bepaalde "context".
- OSR vraagt aan ROSA om ondersteuning voor: rollen & diensten, gerelateerd aan ketenprocessen => dit vereist ook vernieuwing / verbetering van het metamodel van ROSA en de positie van ketenprocessen en diensten daarin.
- Sector-architecturen als de HORA, FORA en MORA kunnen niet altijd een goede aansluiting ('haakje') vinden in de ROSA. ROSA moet aanknopingspunten bieden op het niveau van:
 - begrippen en modellen (conceptuele modellen, gegevensmodellen),
 - bedrijfsfuncties / processen
- De sectoroverstijgende thema's mbt. flexibilisering van onderwijs (Leven Lang Ontwikkelen) worden langzamerhand steeds concreter en duidelijker en de business cases winnen aan kracht. De ROSA zou hier een richtinggevende rol zou moeten spelen.

Urgentie

- MORA en FORA zijn sterk in opkomst. In de ROSA is al een tijdje niets gebeurd tav het actueel houden en heroverwegen van zaken als ketenfuncties, ketenprocessen etc. Hoe langer er mee wordt gewacht, des te meer discrepanties er ontstaan en des te meer herstelwerkzaamheden nodig zijn.
- Integratie van AMIGO is actueel, daarvoor is een duurzame indeling noodzakelijk. Met AMIGO is veel kennis opgebouwd hoe de diverse onderdelen van gegevensuitwisseling zich tot elkaar verhouden wat ook een wat beter inzicht biedt hoe die zich verhouden tot wat er in de ROSA opgenomen zou moeten worden. Zonde om dat nu niet te verzilveren. Uitstel leidt niet direct tot grote schade, maar het wordt alleen maar meer werk als het op een later moment wordt gedaan
- OSR vraagt ROSA om duidelijke richtlijnen ten aanzien van standaarden, begrippen zodat met OSR beter aangesloten kan worden qua terminologie en architectuur. Eigen keuzes kosten achteraf veel tijd en moeite om weer hersteld te worden en leiden tot vragen bij partijen die op OSR willen aansluiten en ook een blik werpen op de ROSA. Omdat OSR in het komende jaar een aantal fundamentele wijzigingen wil doorvoeren is deze vraag urgent te noemen.
- Er is grote behoefte om nog in 2021 de presentatie en doorzoekbaarheid van afspraken op www.edustandaard.nl te verbeteren.

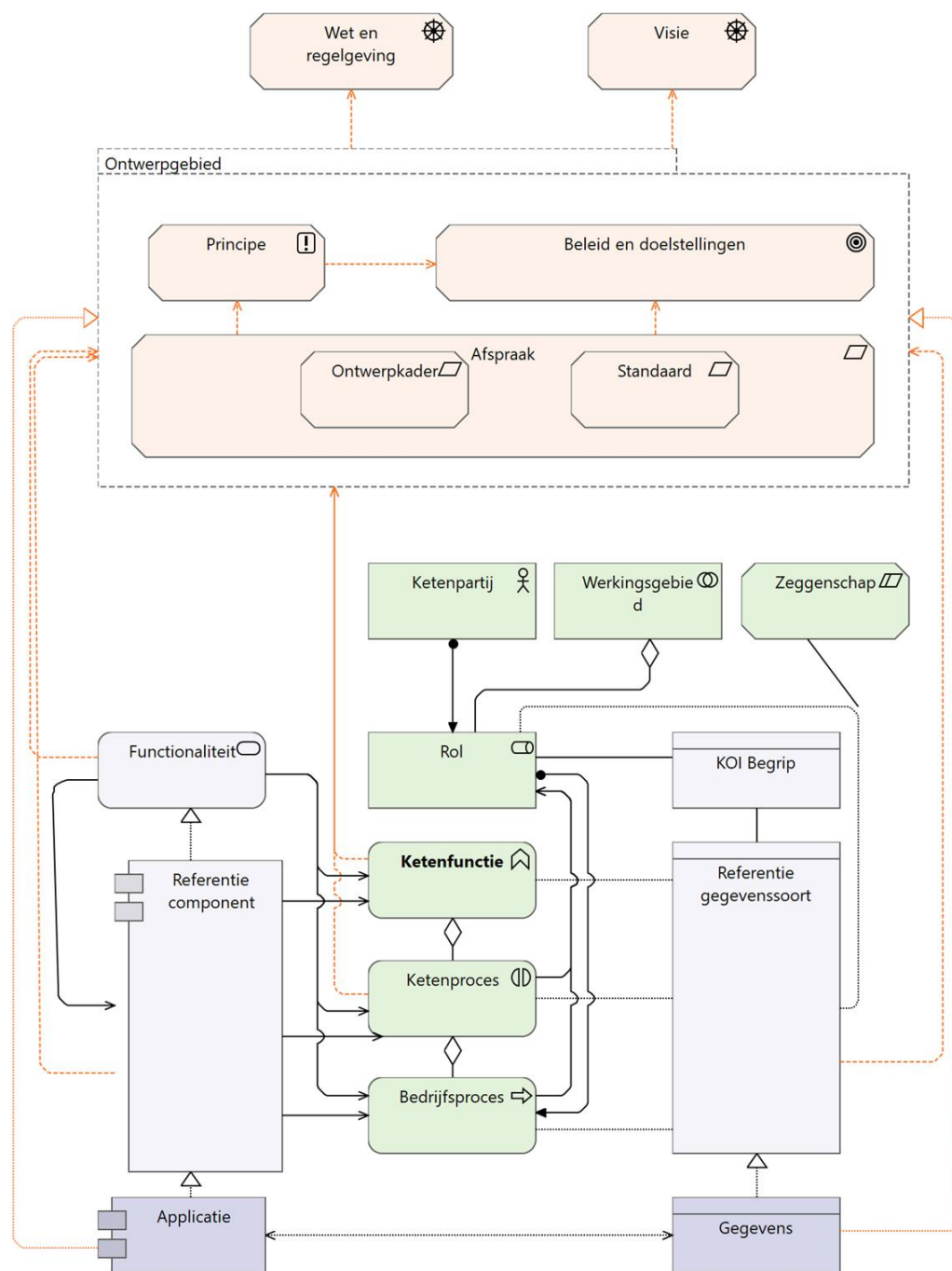
Inhoud – revisie ROSA

- Aanleiding
- **Voorgestelde wijzigingen in metamodel**
- Metamodel spiegelen aan het ketenproces *Toetsen, examineren en oefenen* (zoals dat in de huidige ROSA is gepositioneerd)
- Metamodel spiegelen aan ketendienst (voorbeeld: Centraal Examineren VO)
- Aansluiting en meerwaarde relatie met sectorale referentiearchitecturen
- Overall conclusie (voorlopig) en check bij de architectuurraad:
 - Is dit inderdaad een stap vooruit voor de ROSA?
- Voorstel voor vervolg

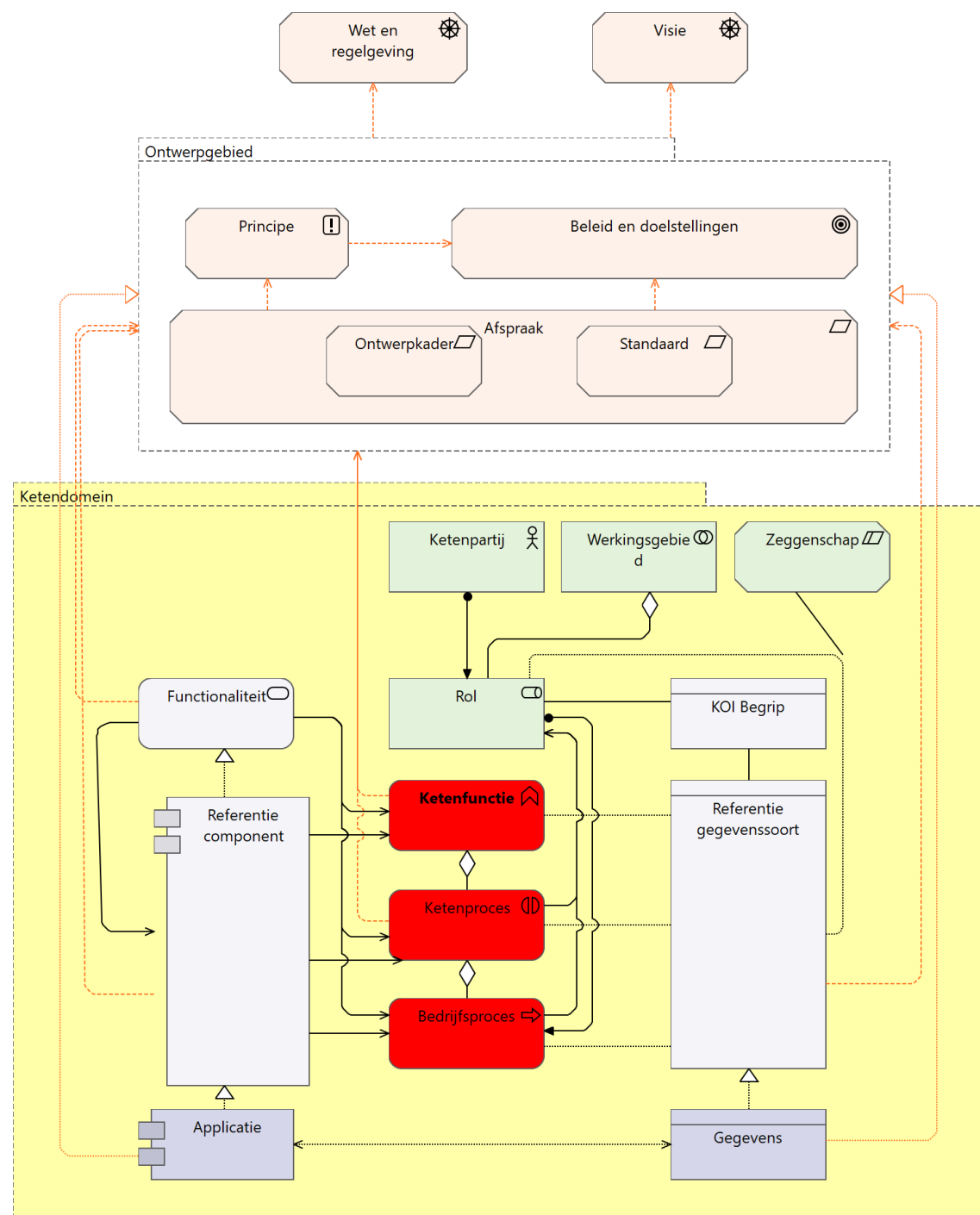
Wijziging metamodel

- Ketendomein als hoofdindeling ipv ketenfunctie: herkenbaarheid voor sectoren en flexibeler
- Modelleren met interacties komt overeen met ROSA als keten-referentiearchitectuur
- Gebruik 'Composite Pattern' geeft
 - Compact metamodel = begrijpelijker en betere governance
 - Mogelijkheid juiste detail vast te leggen = flexibiliteit in aansluiting
 - Hergebruik ipv herhalen (bv toetsen binnen examineren) = onderhoudbaar
- Uitwisselingen zijn als ketendiensten expliciet benoemd (met bv OSR)

ROSA Metamodel (huidig)

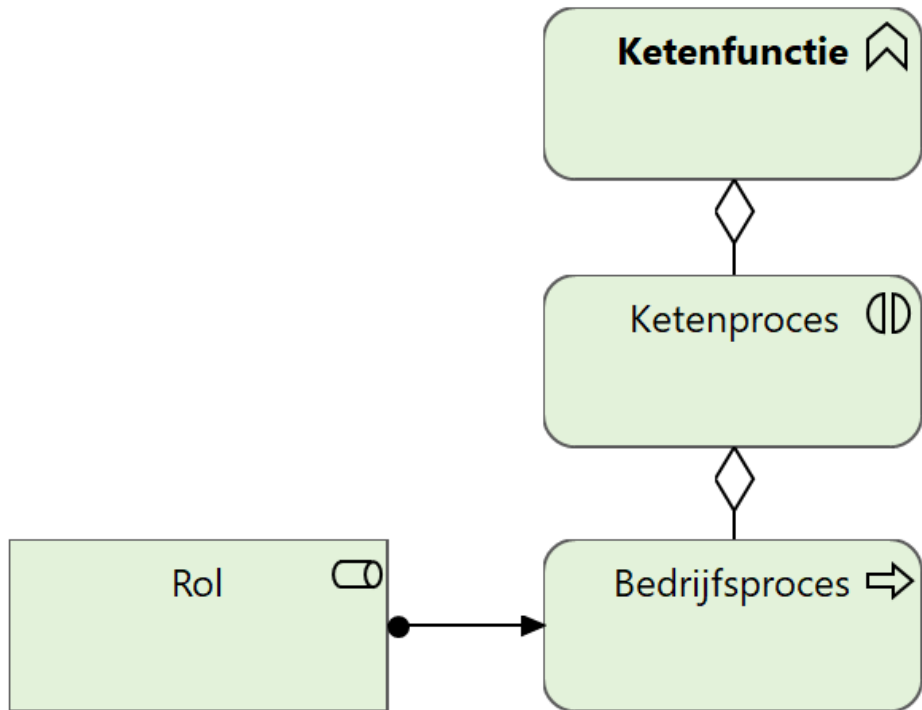
ROSA Metamodel (wijzigingen)

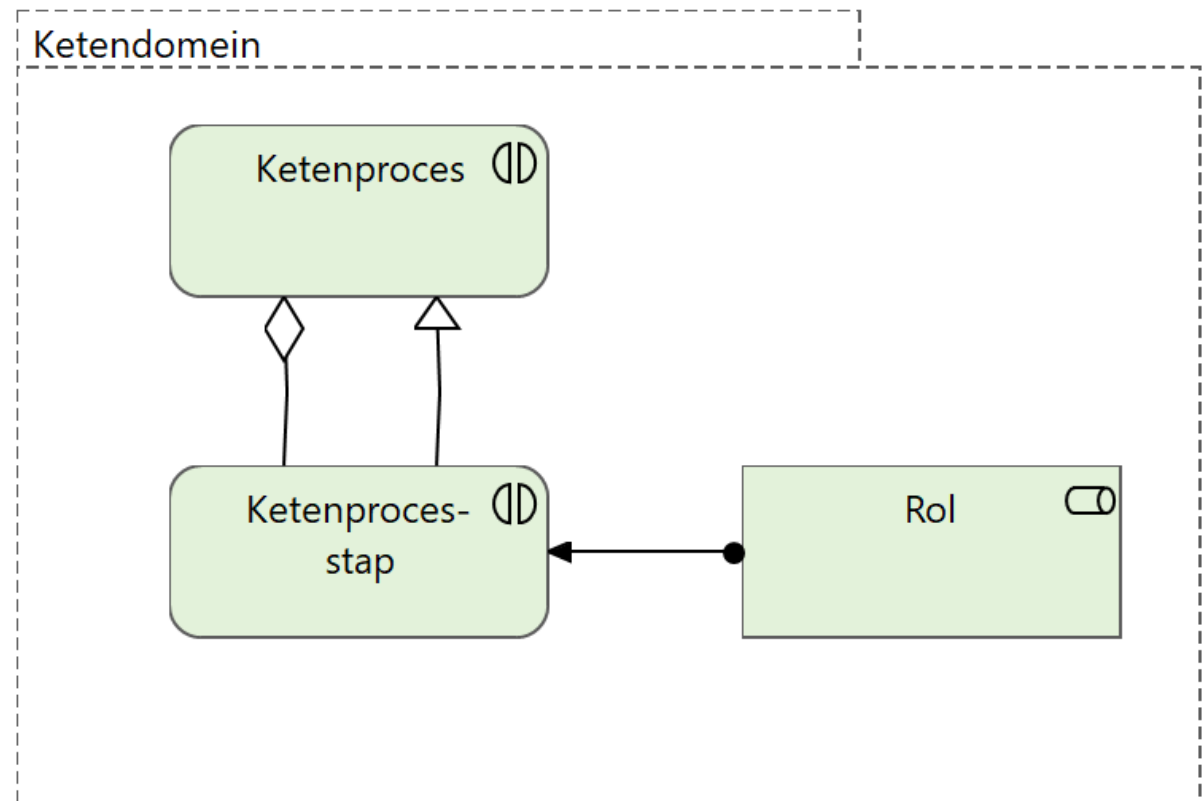
- Ketendomein omvat ketenprocessen, rollen, referentiecomponenten, et cetera.
- Voornaamste structuurwijziging zit rondom ketenfuncties en – processen (middelste kolom) [Zie volgende slide.]

Uitsnede metamodel (wijzigingen, voorstel)

Was

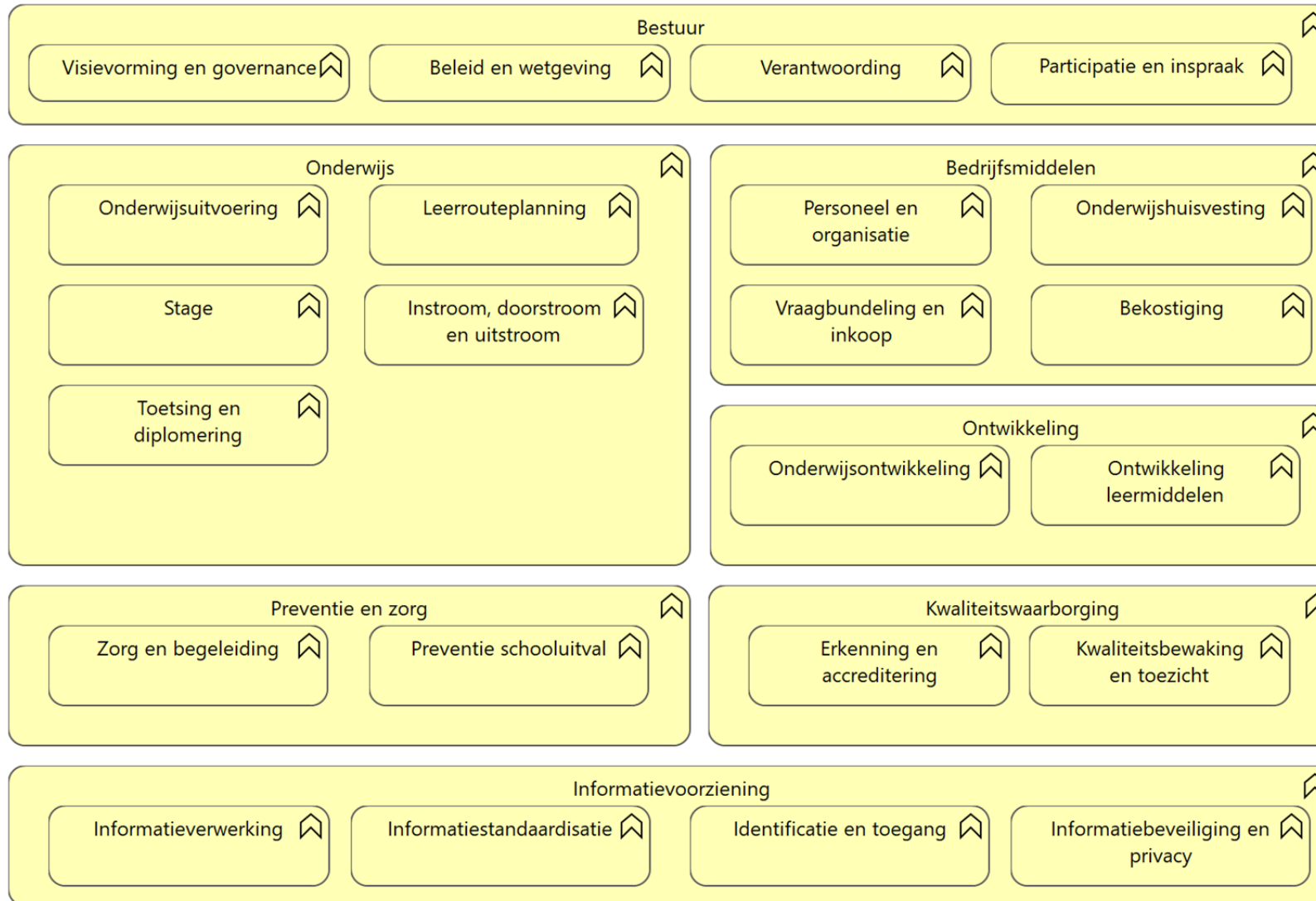
Wordt

Inhoud – revisie ROSA

- Aanleiding
- Voorgestelde wijzigingen in metamodel
- **Metamodel spiegelen aan het ketenproces *Toetsen, examineren en oefenen* (zoals dat in de huidige ROSA is gepositioneerd)**
- Metamodel spiegelen aan ketendienst (voorbeeld: Centraal Examineren VO)
- Aansluiting en meerwaarde relatie met sectorale referentiearchitecturen
- Overall conclusie (voorlopig) en check bij de architectuurraad:
 - Is dit inderdaad een stap vooruit voor de ROSA?
- Voorstel voor vervolg

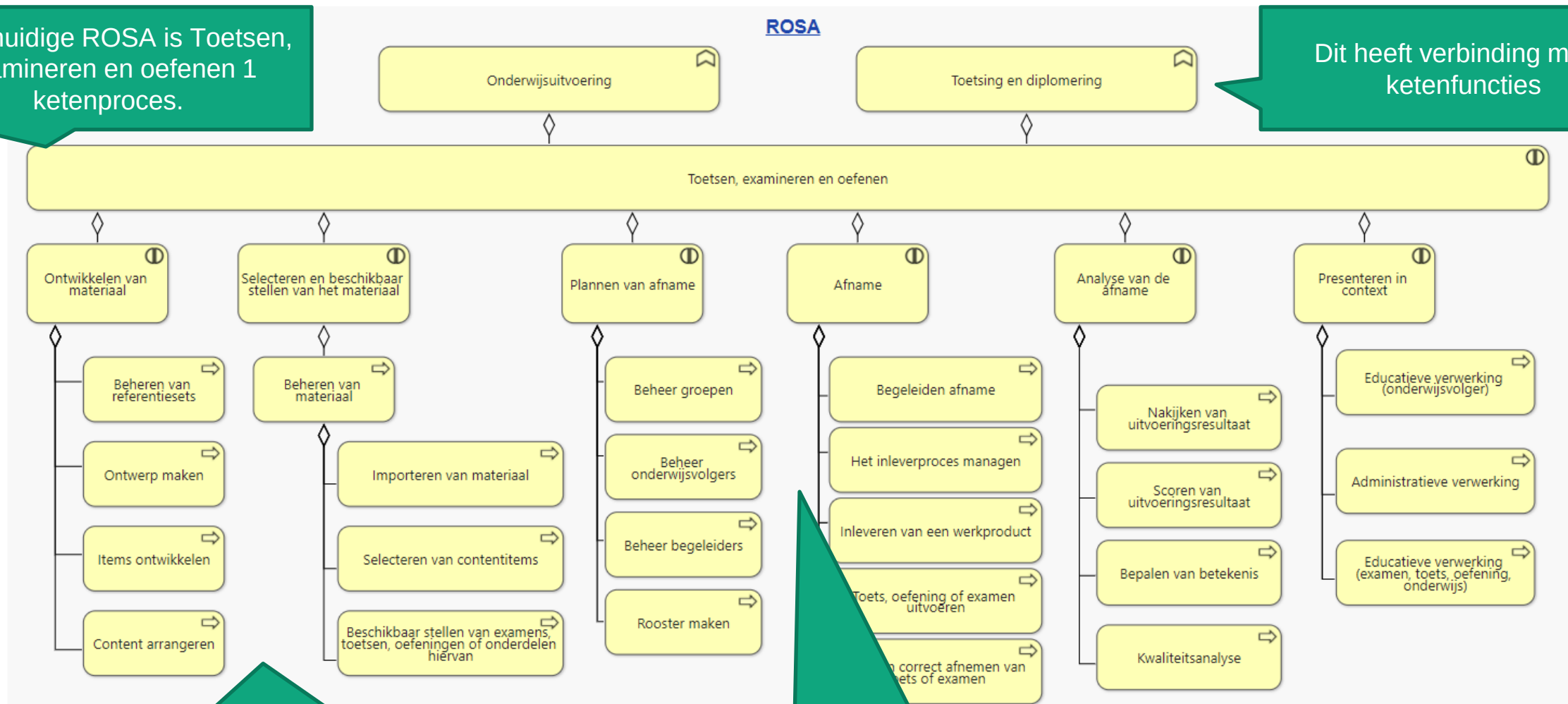
Ketenfunctiemodel (huidig)

Toetsen, examineren en oefenen (ROSA, huidig)

In de huidige ROSA is Toetsen, examineren en oefenen 1 ketenproces.

Dit heeft verbinding met 2 ketenfuncties

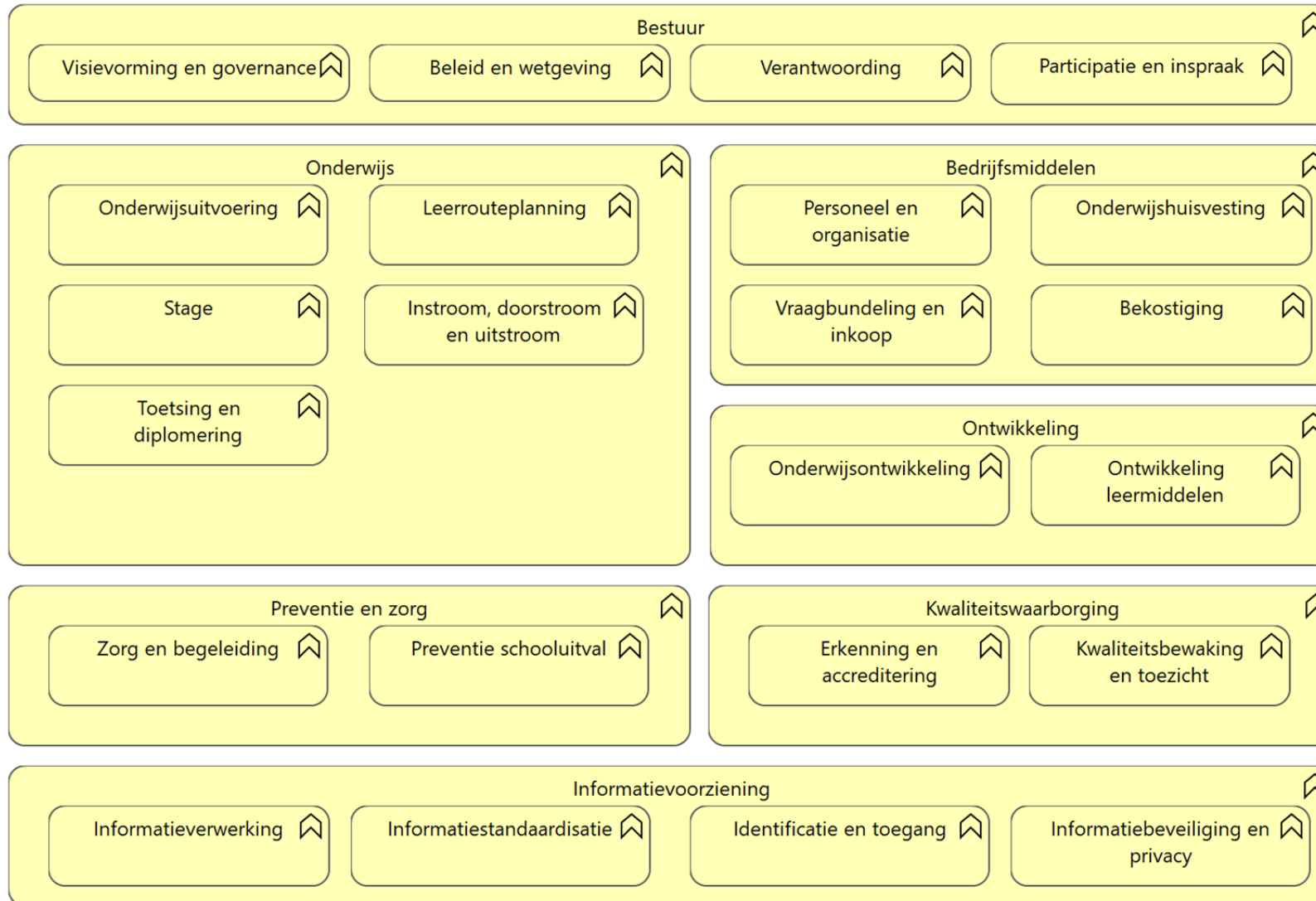

Ontwikkelen/beschikbaar stellen van toetsmateriaal valt hier ook onder binnen de huidige ROSA.

Veel (te) gedetailleerde bedrijfsprocessen

edustandaard

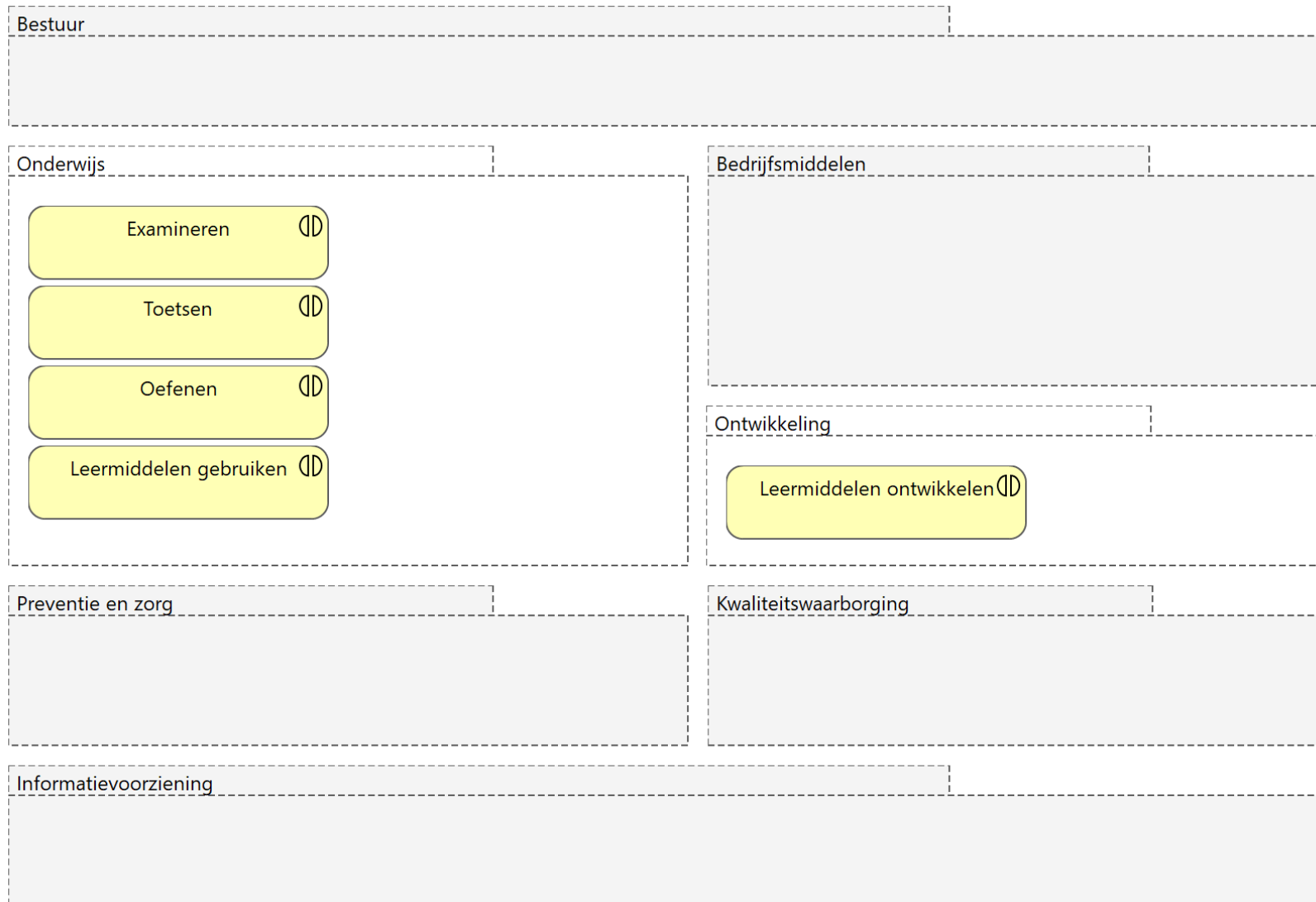
Ketenfunctiemodel (huidig)

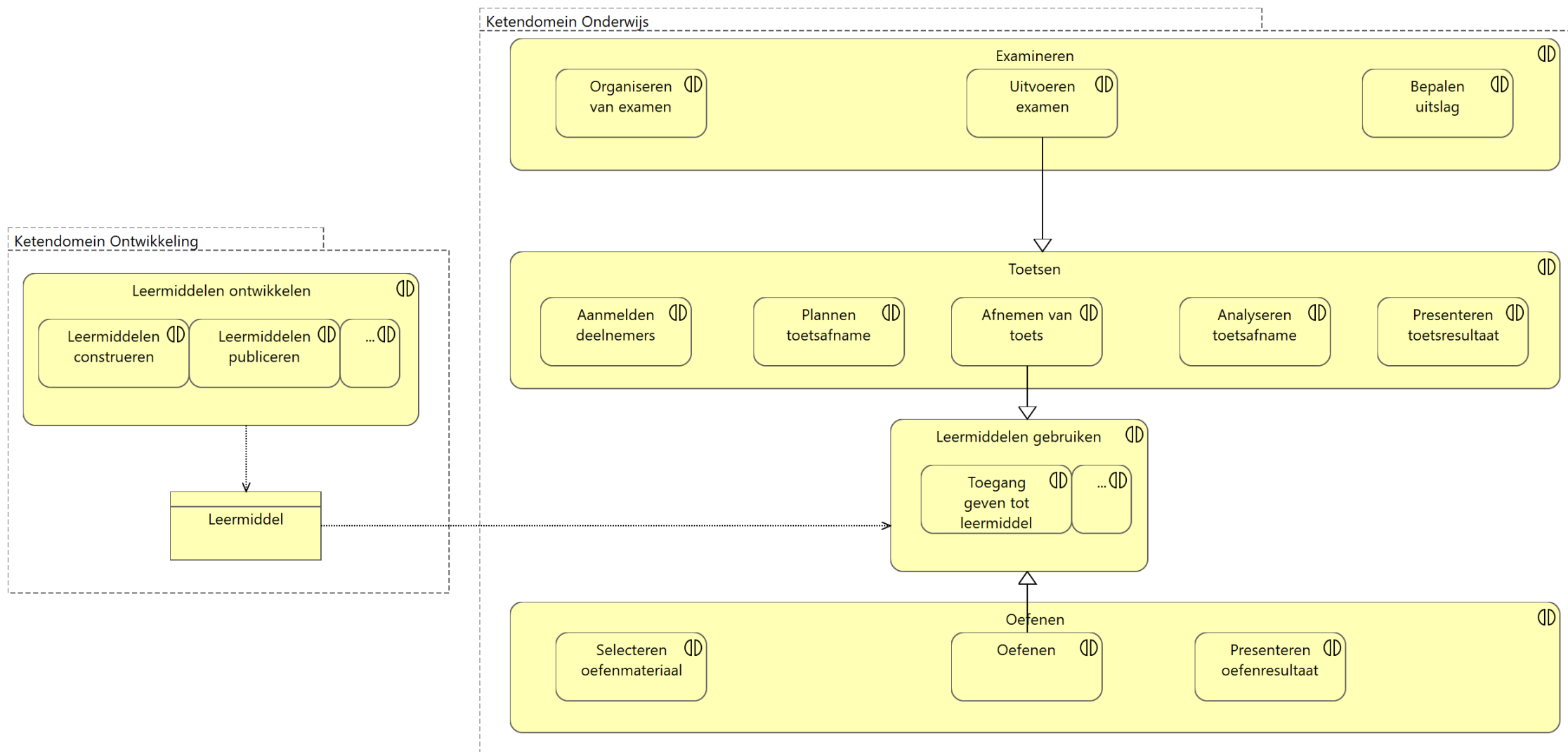
Ketendomeinen

Ketendomeinen met ketenprocessen

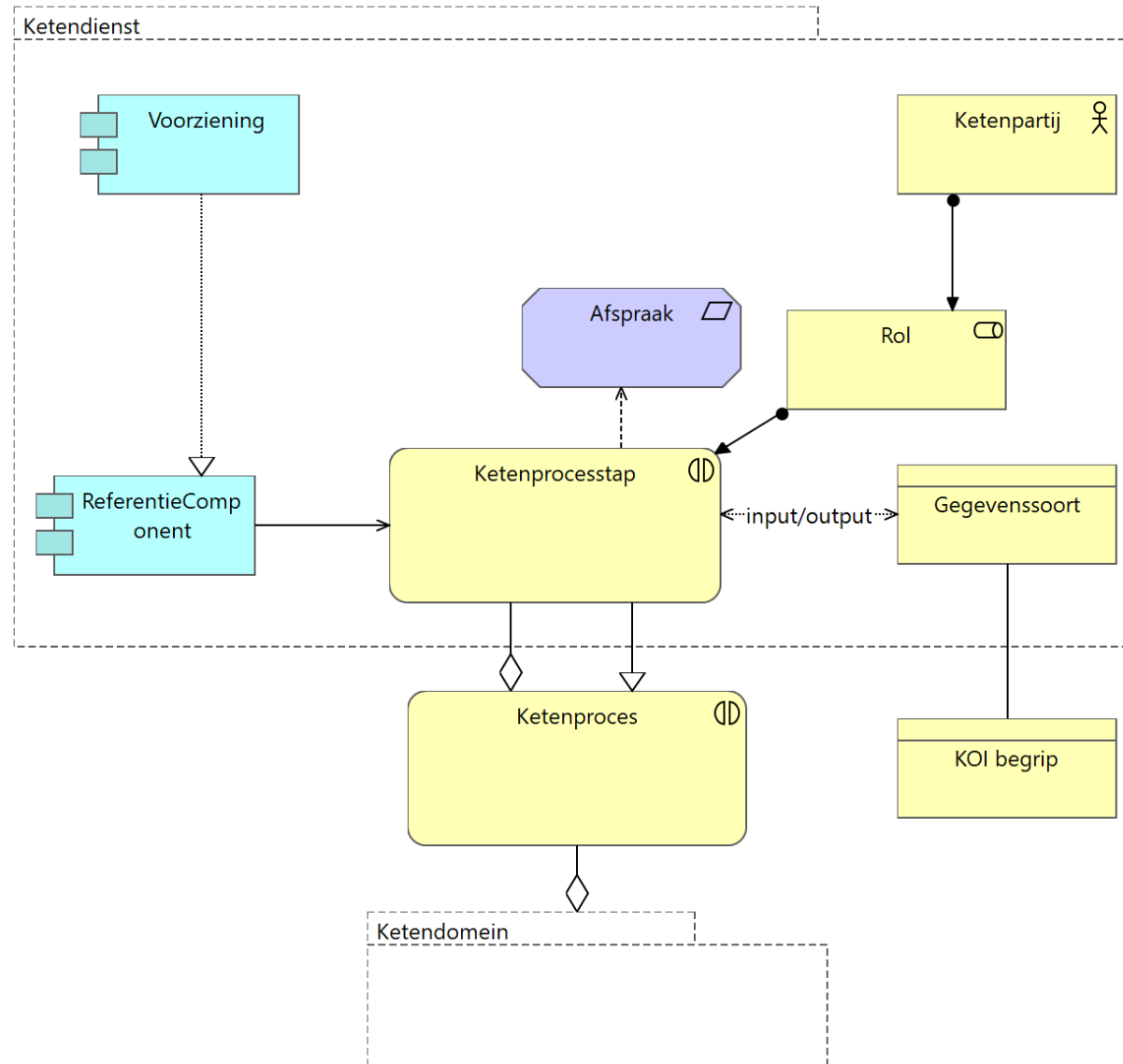
Samenhang tussen ketenprocessen

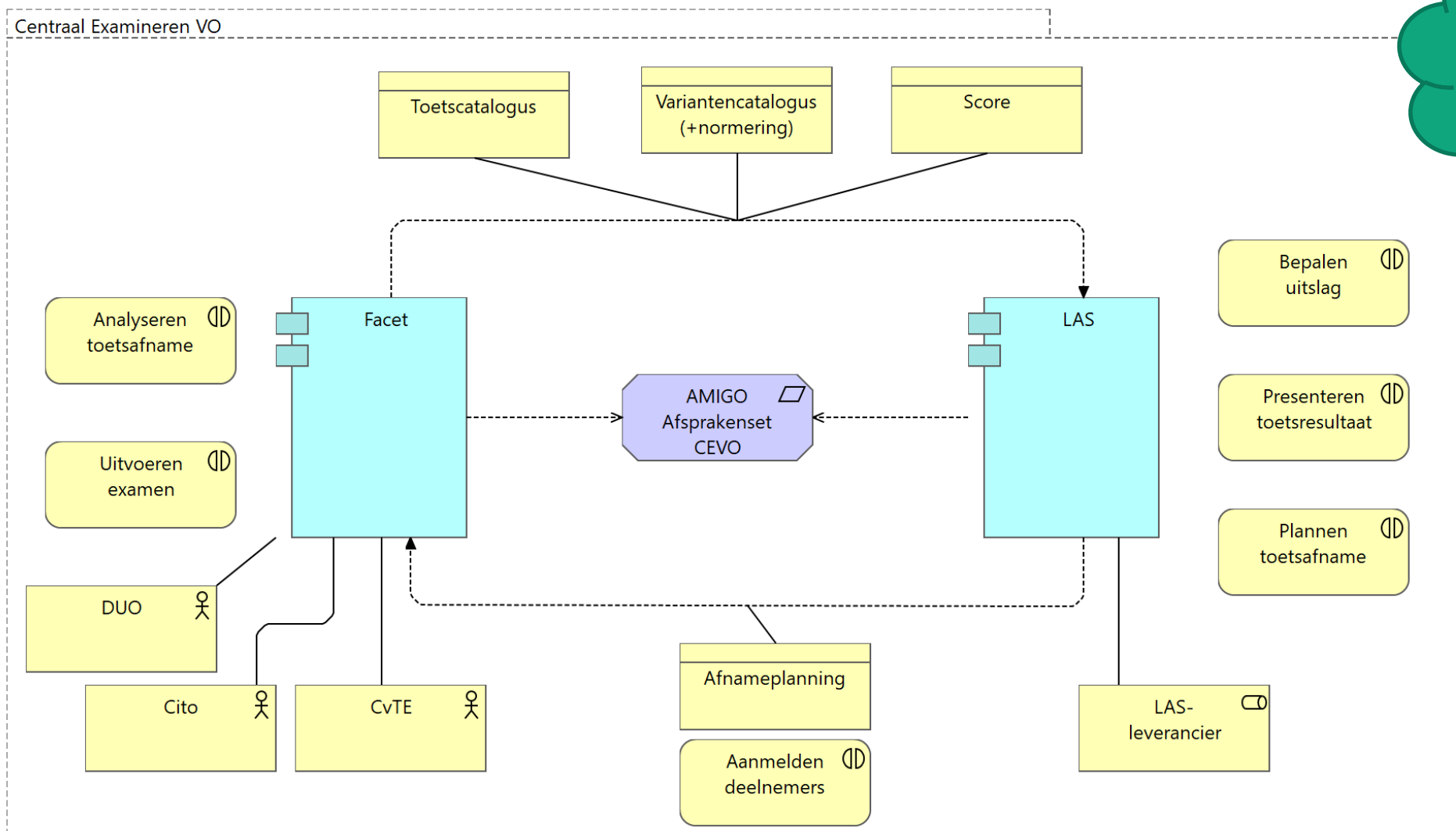
Inhoud – revisie ROSA

- Aanleiding
- Voorgestelde wijzigingen in metamodel
- Metamodel spiegelen aan het ketenproces *Toetsen, examineren en oefenen* (zoals dat in de huidige ROSA is gepositioneerd)
- **Metamodel spiegelen aan ketendienst (voorbeeld: Centraal Examineren VO)**
- Aansluiting en meerwaarde relatie met sectorale referentiearchitecturen
- Overall conclusie (voorlopig) en check bij de architectuurraad:
 - Is dit inderdaad een stap vooruit voor de ROSA?
- Voorstel voor vervolg

Ketendienst

Voorbeeld van een Ketendienst

+ gebruik van gedeelde (keten)voorzieningen / gemeenschappelijke infrastructuur (OSR, Edukoppeling, etc.)

Inhoud – revisie ROSA

- Aanleiding
- Voorgestelde wijzigingen in metamodel
- Metamodel spiegelen aan het ketenproces *Toetsen, examineren en oefenen* (zoals dat in de huidige ROSA is gepositioneerd)
- Metamodel spiegelen aan ketendienst (voorbeeld: Centraal Examineren VO)
- **Aansluiting en meerwaarde relatie met sectorale referentiearchitecturen**
- Overall conclusie (voorlopig) en check bij de architectuurraad:
 - Is dit inderdaad een stap vooruit voor de ROSA?
- Voorstel voor vervolg

Aansluiting sectorale referentiearchitecturen op huidige ROSA

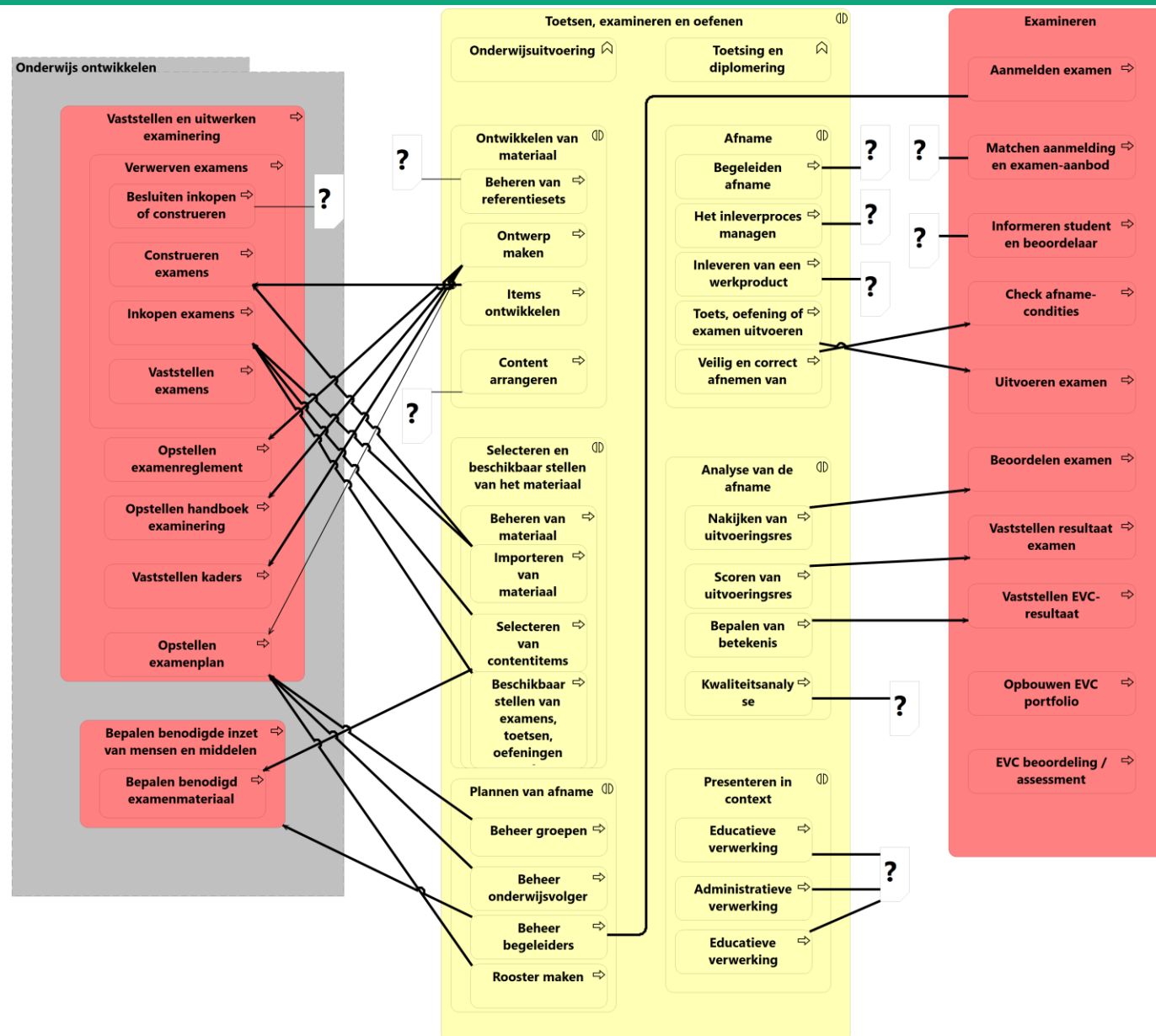
Algemene bevindingen:

- De ROSA heeft *toetsen, examineren en oefenen* als ketenproces aan de ene kant te grofmazig gemodelleerd (trekt een aantal ketenfuncties bij elkaar) en aan de andere kant veel te fijnmazig.
- Alle drie de sectorale referentiearchitecturen hebben het proces *toetsen, examineren en oefenen* op een andere manier verwerkt (oefenen valt er soms wel en soms niet onder). De granulariteit van de uitwerking voor toetsen, examineren en oefenen is verschillend per sectorale referentiearchitectuur. Bijvoorbeeld MORA heeft een veel gedetailleerdere uitwerking van bedrijfsprocessen, terwijl de FORA en HORA voornamelijk bedrijfsfuncties hebben uitgewerkt.
- Vanuit elke sectorale referentiearchitectuur zouden verbindingen te leggen moeten zijn naar (al of niet verschillende niveaus in) de ROSA maar dat lukt nu niet goed.

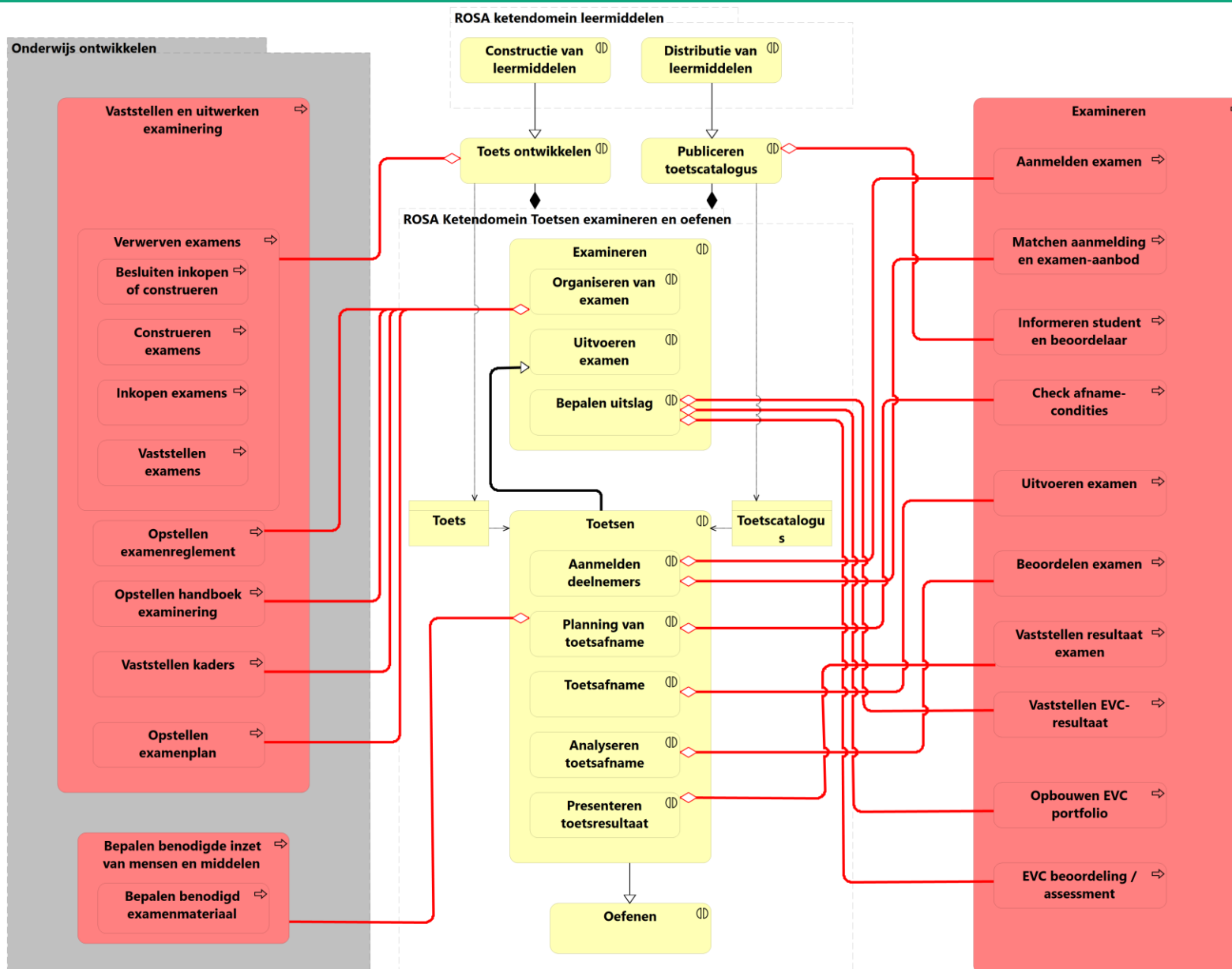
Aanhakingspunten revisie ROSA

- Om te bekijken hoe toetsen en examineren met het nieuwe en oude metamodel kan aansluiten op de sectorale architecturen is een mapping gemaakt.
- Deze mapping relateert ketenprocessen aan een aantal aanhakingspunten binnen de sectorale referentiearchitecturen.
- Verschillende relaties zijn gebruikt:
 - Voor FORA en HORA is de serve (used by) relatie gebruikt omdat gezegd kan worden dat bepaalde ketenprocessen de bedrijfsfuncties uit de HORA dienen. (of een bepaald ketenproces wordt gebruikt door een ketenfunctie)
 - Voor de MORA in connectie met het oude metamodel verschillende relaties gebruikt.
 - Voor de MORA in connectie met het nieuwe metamodel is de aggregation relatie gebruikt om aan te duiden dat de MORA bedrijfsprocessen onderdeel uitmaken van een ketenprocesstap.

Connectie met huidige ROSA ketenprocessen

Aanhakingspunten Revisie ROSA en MORA

Conclusie: relatie sectorale referentiearchitecturen met nieuwe ROSA

- Ketenprocessen en -stappen bieden een beter aanhakingspunt voor bedrijfsfuncties en –processen uit sectorale referentiearchitecturen.
- De ROSA biedt de context door deze ketenprocessen te structureren in ketendomeinen en ketendiensten, waaraan afspraken kunnen worden gekoppeld.
- Zo kan worden bepaald welke afspraken van toepassing zijn voor een project/voorziening die zich richt op een bepaalde bedrijfsfunctie/-proces uit een sectorale referentiearchitectuur. NB Dit bepalen zou ook als een ROSA scan kunnen worden uitgevoerd.

Inhoud – revisie ROSA

- Aanleiding
- Voorgestelde wijzigingen in metamodel
- Metamodel spiegelen aan het ketenproces *Toetsen, examineren en oefenen* (zoals dat in de huidige ROSA is gepositioneerd)
- Metamodel spiegelen aan ketendienst (voorbeeld: Centraal Examineren VO)
- Aansluiting en meerwaarde relatie met sectorale referentiearchitecturen
- **Overall conclusie (voorlopig) en check bij de architectuurraad:**
 - Is dit inderdaad een stap vooruit voor de ROSA?
 - Gaan zij akkoord op de ingeslagen weg?
- Voorstel voor vervolg

Conclusies overall

- De nieuwe indeling is strakker van opzet en maakt een betere afscheiding mogelijk tussen ketenprocessen, ketenprocesstappen, ketendiensten, afspraken, principes, rollen etc. Zaken die in de huidige opzet door elkaar lopen en zelfs soms recursief zijn.
- Met het nieuwe metamodel gaan we met de ROSA op een detailniveau zitten dat voldoende aanknopingspunten biedt voor tal van andere ontwikkelingen (ROSA scan, Edustandaard afspraken, sectorale architecturen), zonder teveel de diepte in te gaan (dat moet in die ontwikkelingen zelf gebeuren).
- Hierdoor is het naar elkaar kunnen verwijzen een stuk transparanter (en eenvoudiger) geworden.
- We introduceren wel voor een deel nieuwe begrippen met eigen definities omdat er zowel nationaal (NORA etc.) als internationaal geen overkoepelende standaardstructuur als norm bestaat. Echter, met het gekozen detailniveau is een mapping of migratie makkelijker te realiseren dan nu het geval is.
- Nog wel zaken nader uit te werken zoals: plek van ketendienst in ROSA, ketenvoorzieningen (wat zijn het en hoe verhouden zij zich tot de ROSA).

Akkoord op ingeslagen weg

- Nieuwe opzet van metamodel
- Indelen van ketenprocessen en de wijze van modelleren van ketenprocessen
- Wijze van relateren aan sectorarchitecturen
- Introductie ketendiensten irt het metamodel

Inhoud – revisie ROSA

- Aanleiding
- Voorgestelde wijzigingen in metamodel
- Metamodel spiegelen aan het ketenproces *Toetsen, examineren en oefenen* (zoals dat in de huidige ROSA is gepositioneerd)
- Metamodel spiegelen aan ketendienst (voorbeeld: Centraal Examineren VO)
- Aansluiting en meerwaarde relatie met sectorale referentiearchitecturen
- Overall conclusie (voorlopig) en check bij de architectuurraad:
 - Is dit inderdaad een stap vooruit voor de ROSA?
- **Voorstel voor vervolg**

Voorstel voor vervolg

- Metamodel & bijbehorende begrippen nader toetsen aan andere ketenprocessen (met materiedeskundigen op dat gebied)
- Ketendomeinen verder invullen
- Verdere uitwerking in de ROSA van:
 - generieke services (toegang, informatiebeveiliging, gegevensuitwisseling),
 - centrale voorzieningen,
 - ketendiensten,
 - relatie naar afspraken op Edustandaard
 - relatie met sectorarchitecturen
- In de AR van oktober een publiceerbare opzet gereed hebben en dan besluiten over de verdere vervolgstappen (publicatie, consultatie) en hoe die uit te voeren